

DEVLET MALZEME OFİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2008 YILI SEKTÖR RAPORU

MART / 2009

1-GİRİŞ

Bilindiği üzere, Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Bağlı Ortaklıklarının 2009 yılı Genel Yatırım ve Finansman programına ait ilke ve hedefleri 13/10/2008 tarih ve 2008/14201 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki olarak yayımlanan 2009 yılına ait Genel Yatırım ve Finansman Programının 29 uncu maddesi gereğince, Hazine Müsteşarlığınca yayımlanan “2009 yılı Genel Yatırım ve Finansman programının Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Genelgesi”nin 33 üncü maddesiyle teşebbüslerin “2008 Yılı Sektör Raporu” hazırlamaları hükme bağlanmıştır.

Anılan Genelge hükmü uyarınca hazırlanan sektör raporları, teşebbüslerin faaliyette buldukları sektörlerin takip edilerek sektör içindeki yerlerinin daha iyi analiz edilebilmesine veya geliştirilmesine yardımcı olabilmek amacını gütmektedir.

Ofisimiz basım-imalat sektöründe görünmekle birlikte esas itibariyle kamu alımlarını bir sektör olarak göreceğ olursak bu alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermekte olup, üretimimiz toplam satış hasılatımız içerisinde çok az bir paya sahiptir. Nitekim, ekte yer alan tabloda da görüleceği üzere 2008 yıl sonu verilerine göre, toplam satış hasılatımızın % 98’ini ticari faaliyetimiz, %2’sini ise üretimimiz oluşturmaktadır.

Bununla birlikte, üretimi çok az da olsa Ofisimizin üretim birimi olan Basım İşletme Müdürlüğümüze ilişkin bilgilere de ekte yer verilmiştir.

1-DÜNYADA SEKTÖRÜN GÖRÜNÜMÜ

Devletler, ihtiyaçlarını zamanında, standart bir kalitede, topluca, tek elden ve uygun fiyatlarla tedarik edilmesi amacıyla, münferit satınalmalarını merkezileştirmişler ve merkezi bir devlet kuruluşu niteliğinde, pek çok ülkede Devlet Malzeme Ofisi benzeri örgütler kurulmuştur.

Nitekim, tespit edebildiğimiz kadarıyla, Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, İtalya, Avustralya, Belçika, Cezayir, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Gine, Hollanda, Hong Kong, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, Kanada, Malezya, Norveç, Şili, Uganda, Ürdün, Yeni Zelanda ve Yunanistan'da olmak üzere birçok ülkede kamu kuruluşları bulunmakta olup, bu kuruluşlar kamu kuruluşlarının ortak özellik arz eden standart ihtiyaçlarını tek elden karşılamaktadır.

2-TÜRKİYEDE SEKTÖRÜN DURUMU

Aynı zamanda ekonominin can damarı durumunda bulunan kamu alımlarının geniş bir alana yayılmış olması ve buna bağlı olarak artan maliyetler ülkemizi kamu alımları konusunda düşünme noktasına getirmiştir.

Kamu kaynaklarının hangi alanlarda ve hangi alım usulleri kullanılarak harcandığı, bu alımların ekonomik etkilerinin tespitinin yanında kamu alımlarına ilişkin politikaların oluşturulması önem taşımaktadır.

Bilindiği üzere ülkemizde kamu alımları genel olarak 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılmaktadır. 4734 sayılı Kanun kapsamında yürütülen kamu alımları, bu Kanunda belirtilen ihale usullerine göre yapılan kamu alımlarını, doğrudan temin yolu ile yapılan kamu alımlarını ve istisna kapsamındaki kamu alımlarını kapsamaktadır.

4734 sayılı Kanuna göre ihaleler; alım türleri bazında mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri ihaleleri olarak sınıflandırılabilir. Ayrıca, Kanunda temel ihale usulleri olarak açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü belirtilmiş, bunun yanında bazı hallerde pazarlık usulü ile de ihale yapılabileceği öngörülmüştür. Kamu İhale Kanunu kapsamında olmakla birlikte ihale usüllerinden biri olarak sayılmayan doğrudan temin yöntemi de bir alım şekli olarak yer almaktadır.

2008 yıl sonu itibariyle kamu idareleri tarafından yapılan kamu alımı sayısı 226.814'tür. Bu alımların 188.704'ü Kamu İhale Kanununda belirtilen ihale usulleri kapsamında gerçekleştirilirken, 38.110'u istisna kapsamında gerçekleştirilmiştir. 4734 sayılı Kanun kapsamında yürütülen kamu alımlarının toplam tutarı 83.915.297.000 TL'dir. Bu tutarın 68.179.739.000 TL'si Kanunda belirtilen ihale usulleri kapsamında yapılan alımlara ait

olurken, 4.989.299.000 TL'si doğrudan temin yolu ile yapılan alımlara ilişkin, 10.746.259.000 TL'si ise istisna kapsamında yapılan alımlara ilişkin olmaktadır.

4734 sayılı Kanuna göre ihaleler; alım türleri bazında mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri ihaleleri olarak sınıflandırılmıştır. 2008 yılında gerçekleştirilen 83.915.297.000 TL'lık toplam kamu alımının 28.888.930.000 TL'si mal alımı, 23.203.438.000 TL'si hizmet alımı ve 26.833.630.000 TL'si da yapım işidir. 2008 yılında yapılan 28.888.930.000 TL tutarındaki kamu mal alımının 694.029.522.TL'si Devlet Malzeme Ofisi tarafından istisna kapsamında kendi satınalma usullerine göre yapılmıştır.

Bu tutardaki alımı yapan, Dünya üzerindeki benzer örgütlenmelerde olduğu gibi Türkiye'de de Devlet Malzeme Ofisi, iktisadi devlet teşekkülü statüsüyle kamu kuruluşlarının ihtiyaç duyduğu malzemeleri topluca satın almak, dağıtımını ve satışını yapmak üzere devletimizin merkezi satınalma teşkilâtı olarak örgütlendirilmiştir.

3-DEVLET MALZEME OFİSİ'NİN SEKTÖR İÇERİSİNDEKİ YERİ

a) Genel bakış

İhtiyaçlarını mevcut elemanlarla, zamanında, kaliteli ve ekonomik bir şekilde karşılayamadıklarını gören Devletler, ihtiyaçlarını zamanında, standart bir kalitede ve ekonomik bir şekilde sağlamak amacıyla, münferit satınalmalarını merkezileştirmişler ve tek elden temine başlamışlardır

Devletimizin bu konuda sarfettiği gayretleri ve almış bulunduğu tedbirleri, iki grupta toplamak gerekir;

- Kırtasiye ve sair malzeme ihtiyacının sağlanması,
- Basılı kağıtların temini ve kamu matbaalarının çalışma esaslarının düzenlenmesi.

Gerek Cumhuriyetin ilanından önce ve gerekse Cumhuriyetin ilanından 1926 yılına kadar, Devlet daire ve müesseselerinin kırtasiye ve sair malzeme ihtiyaçlarının ne şekilde sağlanacağı hususunda bir esas olmadığından, her daire ve müessese, ihtiyacı olan gerekli malzemeyi, bütçelerinin verdiği imkanlar ölçüsünde sağlamaya çalışmışlardır.

Tarihi geçmişi Cumhuriyetimizin ilk yıllarına kadar uzanan Devlet Malzeme Ofisi, 1926 yılında Maliye Bakanlığı bünyesinde "Kırtasiye Baş Memurluğu" iken, 1933 yılında "Kırtasiye Müdürlüğü" adını almış ve 1946 yılında yeniden yapılandırılarak, bütün kamu kurum ve kuruluşlarının muhtelif malzeme ihtiyaçlarının daha geniş çapta karşılanması amacıyla, döner sermayeli "Devlet Kağıt ve Basım Genel Müdürlüğü"ne dönüştürülmüştür.

Devletin; her türlü kağıt, karton, kırtasiye, büro makineleri ve benzeri malzeme ihtiyaçlarının tek elden ve topluca karşılanmasının sağladığı tasarruf ve kolaylıklar ile zamanla artan, değişen ve çeşitlenen ihtiyaçların, standart ürünlerle en ekonomik biçimde ve yeterli ölçüde karşılanmasını teminen, diğer ülkelerdeki uygulamalar da dikkate alınarak “Devlet Kağıt ve Basım Genel Müdürlüğü”, 11/03/1954 tarihinde kabul edilen 6400 sayılı Kanunla, “Devlet Malzeme Ofisi” adı altında, Maliye Bakanlığına bağlı, faaliyetlerinde özerk, Genel Muhasebe Kanunu ile Devlet İhale Kanunu hükümlerine ve Sayıştay denetimine tabi olmayan 100 milyon TL sermayeli bir iktisadi devlet teşekkülü olarak, ayrı bir tüzel kişiliğe kavuşturulmuştur.

Daha sonra KİT’ler ile ilgili 1983 yılında yürürlüğe giren 2929 sayılı Kanun çerçevesinde yürürlüğe konulan 121 sayılı “Devlet Malzeme Ofisi Kuruluşu Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”ye göre faaliyetlerini sürdüren Ofisimizin 1984 yılında 233 sayılı KHK’nin yürürlüğe girmesi ile 28/10/1984 tarihli ve 18559 sayılı Resmi Gazetede ilk Ana Statüsü yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ofisin gelişen teknolojiye uyum sağlayabilmesi, sunulan mal ve hizmetlerin eşitlendirilerek geliştirilmesi ve faaliyetini daha etkin bir şekilde sürdürmesinin sağlanması amacıyla hazırlanan yeni ana statü 4.5.2007 tarih ve 26512 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kamu alımlarının disipline edilmesi ve kontrol edilebilirlik açısından önem arzeden ve Avrupa Birliğine tam üyelik ve bu kapsamda mevzuata uyum çalışmalarının ilk somut sonuçları arasında yer alan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu paralelinde Ofisin hizmet verdiği müşteri portföyü yeni ana statü ile yeniden tanımlanmıştır.

b) Faaliyet Konuları

Ofis, kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan ya da kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının aşağıda gösterilen mal ve hizmet ihtiyaçlarının tedarik ve dağıtımını bunlar adına temin eder:

- Sabit tesisler hariç aydınlatma cihazları ve ısıtma –soğutma araçları,
- Büro makineleri, bilişim teknolojisi ürünleri, sair makineler ve aletleri ile ofis otomasyonu hariç paket program yazılımı,
- Basılı formlar, sağlık karnesi, bildirim ve beyanname çeşitleri,
- Çeşitli temizlik malzemeleri ile temizlik araç ve ekipmanları,
- Her çeşit kırtasiye ve büro malzemesi ile mefruşatı,
- Kağıt, karton, mukavva ve bunların mamulü,
- Kamu kurum ve kuruluşlarının sair döşeme, demirbaş, makine ve

- teçhizatlardan ortak kullanım konusu olanları,
- Taşıt ve iş makineleri (bisiklet dahil), bunların iç ve dış lastikleri ile akaryakıt ve akülerinin alımı, taşıt ve iş makineleri kiralamaları,
 - Seyahat ve nakliye hizmetleri,
 - Toplu ilaç ve tıbbi malzeme alımı.

c) Ofisin tedarik usülleri

Stok yolu ile alım: Ofisimizin ana statüsünde yer almakla birlikte kamu kurum ve kuruluşlarında ortak kullanım yeri olan ve anında müşteri ihtiyacını karşılamak üzere depolanmasında fayda görülen ve Ofisimizce hazırlanmış teknik şartnameler doğrultusunda belirli zamanlarda ihaleye çıkılmak suretiyle yapılan tedarik usulüdür.

Katalog yolu ile alım: Ofisimizin ana statüsünde yer alan ve stoklanmasında fayda görülmemeyen malzemelerin daha iyi tanıtılması ve müşteri ihtiyaçlarının zamanında, istenilen özelliklerde ve daha fazla çeşitle karşılanması amacıyla belirli dönemler için yapılan alım usulüdür.

2007 yılında katalog sözleşmesi imzalayan firma sayısı: 144 adet

2008 yılında katalog sözleşmesi imzalayan firma sayısı: 170 adet

Protokol yolu ile alım: Ofisin faaliyet konusuna giren Taşıt, iş makineleri ve üst yapı araçlarının üreticileri, ithalatçısı veya genel dağıtıcı konumundaki isteklilerden sipariş usulü ile temin edilmesi amacıyla davet edilen isteklilerle Ofis arasında belli süreler içinde düzenlenen ve ürüne münhasır şartlar ile alıma ilişkin şartların belirlendiği alım usulüdür.

2007 yılında protokol anlaşması yapan firma sayısı: 36 adet

2008 yılında protokol anlaşması yapan firma sayısı: 35 adet

Müteferrik alım: Ofisimizin ana statüsünde yer almakla birlikte stoklarımızda ve katalogda yer almayan ürünlerin ihtiyaç sahibi kuruluşlarca hazırlanan teknik şartname doğrultusunda çeşitli usullerle yapılan alım şeklidir.

Diğer taraftan, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun "İstisnalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (e) bendi gereğince müşteri Dairelerimizin Ofisimizden yapacakları mal ve hizmet alımları kanun kapsamı dışında bırakılmış, (g) bendi ile de Ofisimizin faaliyet alanına giren ve tutarı 2009 yılı için 5.072.080 TL'yi aşmayan mal veya hizmet alımları da istisnalar arasında yer almıştır.

Ana Statünün 6 ncı maddesinde de belirtildiği gibi, kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan ya da kamu kaynağı kullanan, kamu kurum ve kuruluşlarının, kendi görev alanına giren ve aynı maddede sıralanan çeşitli malzeme ihtiyaçlarını, Devletin Merkezi Satınalma Kurumu sıfatıyla, piyasa ekonomisinin serbest

rekabet ortamında, daha çok iç ve gerektiğinde dış piyasalardan ihale yoluyla gerçekleştirdiği toplu alımlarla, mümkün mertebe üretici firma ve ilk ellerden, en ekonomik biçimde tedarik etmekte ve bunları, yurt çapında uyguladığı oldukça ucuz ve yeknesak fiyatlar üzerinden ihtiyaç sahibi müşteri dairelere ulaştırmak suretiyle, önemli bir kamu hizmetini yerine getirmektedir.

Ofis, kuruluşu gereği sahip olduğu satınalma fonksiyonu sayesinde, toplu alımlarının fiyat avantajlarından azami ölçüde yararlanarak, gerçekleştirdiği alımlardan, kamu adına çok önemli boyutlarda kazanımlar sağladığı bir yana, satış fonksiyonunun sonucu olarak kar amaçlı bir kurum olmadığı, Ana Statüsünde de açıklandığı gibi satış fiyatlarını; depo maliyetine nakliye, sigorta, ambalaj, tahmil, tahliye, amortisman, genel gider ve sair maliyet unsurlarına, cüzi oranda bir hizmet bedeli mahiyetinde nitelenebilecek bir pay ekleyerek tespit ettiği ve yurdun her yerinde tek fiyat uygulamaktadır. Nitekim söz konusu satış fiyatları, mutlak surette piyasa fiyatlarının altında olup Ofis, her yıl kamu kaynaklarından sağladığı katma değeri de, kar adı altında Devlet Hazinesine aktarmaktadır.

Devlet Malzeme Ofisi'nin, kamuya sağladığı bütün kazanımlar bir tarafa, faaliyet boyutları ile önem ve etkinliğinin anlaşılabilmesi bakımından, bir an için Ofisin olmadığı düşünülecek olursa; yurt sathına dağılmış muhtelif kamu kurum ve kuruluşları ile çeşitli hizmet birimlerinin, Ofis'in faaliyet alanına giren her türlü malzeme ihtiyaçları karşılayabilmeleri için, her bir kamu kuruluşunun bünyesinde, satın alma faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere, birer mini Devlet Malzeme Ofisi birimi oluşturmak zorunda kalınacağı, hizmet alanına ve faaliyetlerinin cesametine göre yeteri kadar kalifiye personel ile donatılması gerekeceği, Ofis'te çalışan personel toplamının en az 100 katı kadar personel ihtiyacı doğacağı ve söz konusu personel ihtiyacının, kısmen de olsa mevcut elemanlarla giderilmeye çalışılacağı kabul edilse bile, bu defa da, üstlenilen kamu hizmetinin aksatılarak, gereği ölçüde sunulamayacağı ve her türlü savurganlık ve gereksiz zaman kayıpları yanında, çok büyük maliyetlere katlanılmak zorunda kalınacağı kaçınılmaz bulunmaktadır.

Gerçekten de muhtelif kamu kurum ve kuruluşlarınca, zaman içinde ihtiyaç duyulan çeşitli malzemenin, kendileri tarafından satın alınması yoluna gidilmesi halinde, özellikle 01.01.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 4735 sayılı Kamu İhaleleri Sözleşmeleri Kanunu gereğince, yapılmak zorunda bulunulan detaylı ihale ilanı ve sair işlemlerin, büyük masraflar gerektireceği dikkate alındığında; her bir kamu kurum ve kuruluşunun, herhangi bir ihtiyacını karşılamak amacıyla, icabında müteaddit defa yapacağı ilanların, sınırlı kamu kaynaklarının göz göre göre heba edilmesine sebebiyet vereceği ve nice güçlüklerle imkansızlıkların doğacağı kendiliğinden anlaşılmaktadır. Bütün bunların da ötesinde; şüyu vukuundan beter her türlü şaibe, yolsuzluk suistimal ve şikayetlere meydan verileceği ve kamu yararının gereği biçimde korunamayacağı aşikardır. Böylesine bir

manzara ise, Devlet Malzeme Ofisi'nin varlık gereklerini ve yurt çapındaki etkin faaliyetlerinin; ulusal ekonomi açısından oldukça yararlı ve önemli faaliyetler olduğunu açıkça gözler önüne sermekte ve Ofis'in her türlü ilave imkanlara kavuşturulmasını gerekli kılmaktadır.

Kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesinde, Ofisimizce genel olarak, satınalma, üretim, pazarlama ve kalite kontrol olmak üzere 4 ana faaliyet yürütülmektedir.

Ofisimiz bu faaliyetlerini; Ankara'da Genel Müdürlük, Bursa, Elazığ, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Trabzon illerinde olmak üzere 7 Bölge Müdürlüğü, Diyarbakır, Erzurum, Mersin, Van illerinde olmak üzere 4 İrtibat Bürosu Müdürlüğü ve İstanbul'da Basım İşletme Müdürlüğü vasıtasıyla yerine getirmektedir.

Üretim birimimiz olan Basım İşletme Müdürlüğümüz; 1/1/1972 yılından bu yana Ofisimize bağlı, müessese statüsünde faaliyet göstermekte iken, 4/5/2007 tarihli ve 26512 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü Ana Statüsü" gereğince İşletme Müdürlüğüne dönüştürülmüştür.

Basım İşletme Müdürlüğünde kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda siparişe bağlanan her türlü baskı, cilt işleri, klasör, zarf, toplu iğne, ve ataş imalatı yapılmaktadır.

Esas itibariyle müşterilerimizin ihtiyaç duyduğu çeşitli basılı formlar ile bilgisayar formlarının üretimini gerçekleştiren ve (70 cm.x100 cm.) baskı ebadına göre yıllık 154 milyon devir kapasiteli bir matbaadır. Bu matbaamızda, şimdiye kadar standardize edilen ve yaygın kullanım alanı bulunan formların basım ve dağıtımını yapılmaktadır.

Bütün Vergi Dairelerinin, vergi tahsilatında kullandıkları "Tahakkuk Fişi" ve "Vergi Tahsil Alındısı" gibi formlar ile Maliye Bakanlığı Saymanlıklarınca kullanılan "Saymanlıklar Arası İşlem Fişi, Tahsildar Makbuzu, Dernek Gelirleri Alındı Belgesi, Ödeme Emri" gibi formlar yanında, her yıl "Yıllık Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi Beyannameleri ve ekleri, Katma Değer Vergisi Beyannamesi ve ekleri, Taşıt Alım Vergisi Beyannamesi ile Muhtasar Beyanname ve ekleri", "Gümrük Beyannameleri" İşletmede basılmakta ve bütün illere dağıtılmaktadır.

Kısaca özetlenen bu baskı işlemleri dışında, Klasör üretiminin de gerçekleştirildiği İşletmede, Dar, Geniş ve El Klasörü üretilmektedir.

Ofisimizin faaliyet sonuçları ile ilgili toplu bilgiler bir önceki yıl ile karşılaştırılmalı olarak ekte yer almıştır. (EK-1)